

PRAVIČEN PREHOD

- se res vsi zavedamo,

KAJ TO POMENI?

Peter DERMOL
november 2024

150 LET PREMOGOVNIŠTVA V ŠALEŠKI DOLINI

POSLEDICE:

 porušene vasi
 degradiranih več kot 820 ha kmetijskih površin
 prisilno preseljenih več kot 400 družin

 proizvodnja 1/3 električne energije za Slovenijo
 za ogrevanje mesta zgolj 3-4 % porabe premoga
 za CO₂ kupone za toploto letno plačamo 6 milijonov €

150 LET PREMOGOVNIŠTVA V ŠALEŠKI DOLINI

EKOLOŠKI PROTESTI
Velenje - Titov trg, november 1987

MEDNARODNO PREPOZNAVNO MESTO

VELENJE JE EDINO PREMGOVNO TRANZICIJSKO MESTO V EVROPI:

- vključeno v Misijo 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest do leta 2030
- nosilec naziva Evropski zeleni list
- član iniciative premogovnih regij v tranziciji (delovna skupina za daljinsko ogrevanje)
- član Evropske platforme Sklada za pravičen prehod
- organizator 5. letnega političnega dialoga premogovnih regij znotraj EU
- vključeno v mrežo ICLEI na področju trajnosti

PREDSTAVNIKI EU O NAŠEM MESTU

Podpredsednik Evropske komisije

Maroš ŠEFČOVIČ:

»Pomembno je, da evropski podnebni cilji ne puščajo nikogar zadaj. Premogovne regije, kot je Velenje, potrebujejo podporo, da prehod na podnebno nevtralnost postane priložnost za gospodarski razvoj in nova delovna mesta, ne pa grožnja za skupnosti.«

Evropska komisarka za kohezijo in reforme

Elisa FERREIRA:

»Izražam podporo regijam, kot je Šaleška dolina, pri njihovem prehodu v trajnostno prihodnost, še posebej v kontekstu premagovanja izzivov, ki jih prinaša opuščanje premogovne industrije.«

Evropska komisarka za energijo

Kadri SIMSON:

»Velenje je primer, kjer je treba zagotoviti močno sodelovanje z lokalnimi skupnostmi, hkrati pa moramo zagotoviti energetska varnost med prehodom.«

Namestnik generalnega direktorja
Generalnega direktorata za okolje pri Evropski komisiji

Patrick CHILD:

»Velenje si zasluži pohvalo za svojo angažiranost v okviru pobude za podnebno nevtralna mesta do leta 2030, kot tudi za korake, ki jih mesto sprejema za prehod v trajnostno prihodnost.«

Vodja Predstavništva Evropske komisije v Sloveniji

dr. Jerneja JUG JERŠE:

»Dosežki Velenja pri trajnostnem razvoju so lahko zgled drugim evropskim regijam, ki stremijo k podobnim ciljem.«

EVROPSKA UNIJA IN SLOVENIJA STA SE ZAVEZALI PRAVIČNEMU PREHODU

- Zelena prihodnost **DA**, ampak **NE** za ceno revščine.
- Podpiramo ambiciozne cilje Evropske unije glede trajnostnega razvoja,
VENDAR NE NA RAČUN NAŠIH LJUDI!

VPLIV POSLOVANJA TERMOELEKTRARNE ŠOŠTANJ NA DRŽAVNI PRORAČUN

Iz državnega proračuna TEŠ-u vse do danes ni bilo namenjenega NITI 1 EVRA!

TEŠ je v državni proračun od leta 2020 do danes namenil:

- 55 mio EUR za poročstvo za EIB
- 150 mio EUR DDV-ja
- 2,5 mio EUR okoljskih taks
- 100 mio EUR/letno za CO₂ kupone

13. januar 2022

IZSTOP IZ PREMOGA DO LETA 2033

= odločitev Vlade Republike Slovenije

Posledice izstopa za **SLOVENIJO**

**Ogrožena samooskrba
z električno energijo**

**Povečana odvisnost
od uvoza**

Krizni časi

**Cena
električne energije**

13. januar 2022

IZSTOP IZ PREMOGA DO LETA 2033

= odločitev Vlade Republike Slovenije

Posledice izstopa za **SAŠA REGIJO**

Ogrožena
socialna varnost
prebivalstva

Izguba cca
5000 delovnih mest

Izguba
vira ogrevanja

Odmiranje
mesta

Republika Slovenija

NUJNI UKREPI

Ustvarjanje novih delovnih mest

Nove poslovne cone
Podjetniški inkubatorji
Podpora gospodarstvu
Novi investitorji

Programi za zaposlene

Prekvalifikacije
Prezaposlitve
Predčasne upokojitve

Vzpostavitev novega toplotnega vira

Obnova toplotnega omrežja
in toplotnih postaj
Družbeno sprejemljivi
nadomestni viri

Finančno ovrednotenje prestrukturiranja SAŠA regije je 1,5 milijarde €
(brez zapiranja premogovnika)

Republika Slovenija

PODPORNI SISTEMI

IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI

OHRANJANJE KULTURNE
RUDARSKE DEDIŠČINE

SISTEM ZAŠČITE

SOCIALNO IN ZDRAVSTVENO VARSTVO

DOSTOPNA STANOVANJA

SANACIJA ZEMLJIŠČ

INFRASTRUKTURA
(lokalne ceste, 3 RO)

Pravični prehod

AKTUALNO STANJE

Na razpolago 175 mio EUR iz Sklada za pravičen prehod

Ključna zakona za pravičen prehod, ki sta v pripravi:

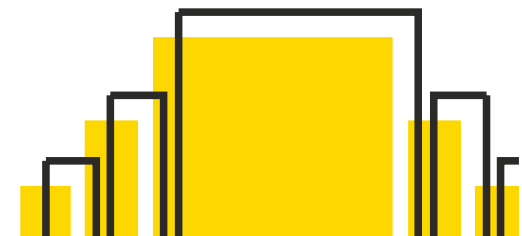
- **Zakon o zapiranju Premogovnika Velenje**
- **Zakon o gospodarskem prestrukturiranju regije**

IZVAJANJE PRITISKA NA LOKALNE SKUPNOSTI IN ZAPOSLENE
za prevzemanje bremen, ki so državnega pomena in bi jih morala reševati država.

Interventni zakon?

- v nasprotju z načeli pravičnega prehoda
- na hitro se pripravlja zakonodaja, ki ni vsebinsko usklajena

Predčasni izstop iz premoga?

Pravični prehod

PRIORITETE DRŽAVE

**So ekonomski interesi nad družbenimi?
... ali so družbeni interesi nad ekonomskimi interesi?**

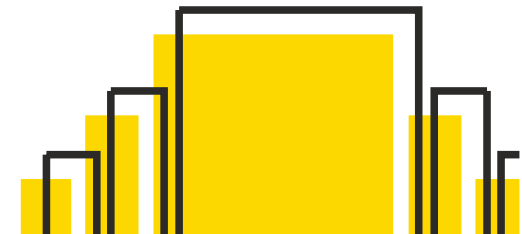

Pravični prehod

EVROPSKE PRAKSE

	NEMČIJA	POLJSKA	ČEŠKA	ZASAVJE	SAŠA regija
Trajanje procesa	60 let	30 let		25 let	
Število ogroženih delovnih mest	20.000	100.000	11.000	5.000 izgubljenih od leta 2013	5.000
Sklad za pravični prehod (EU)	2,5 mrd EUR	3,8 mrd EUR	1,64 mrd EUR	75 mio EUR	173 mio EUR
Nacionalna podpora	40 mrd EUR (2020 - 2038)	321,3 mio EUR	1,18 mrd EUR	230 mio EUR 7 mio EUR (Zasavje ONPP)	13 mio EUR (SAŠA ONPP)
Skupaj SPP+država	42,5 mrd EUR	4,1 mrd EUR	2,82 mrd EUR	312 mio EUR	186 mio EUR
Delež drž. sredstev na delovno mesto v premogovništvu	2 mio EUR	3.213 EUR	107.273 EUR	47.400 EUR	2.600 EUR
Izhod iz premoga	2038	2049	2033	2013 (premogovnik) 2014 (elektrarna)	2033

Pravični prehod

ZAHTEVAMO

- **Upoštevanje sprejete Nacionalne strategije za izstop iz premoga**
- **Sistemska podpora države**
- **Financiranje pravičnega prehoda**
- **Vključenost in zaščita družbenih in gospodarskih interesov lokalnih skupnosti**
- **Vključenost socialnih partnerjev in zaščito zaposlenih v premogovnih dejavnostih**
- **Ohranitev mehanizma Sklad za pravičen prehod z enim posredniškim organom**

MESTNA OBČINA VELENJE

Naj bo pravičen prehod res PRAVIČEN za vse!

